

Wojny w Iraku

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Linia chronologiczna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: tvp.info.pl, *Wojna, która zdestabilizowała świat*, 20.03.2018 r., [dostęp 30.03.2020 r.].
- Źródło: CBOS, *Polityczne i gospodarcze konsekwencje obecności polskich żołnierzy w Iraku*, 2004 r., dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 18.09.2019 r.].
- Źródło: *Ile kosztuje polska misja w Iraku?*, dostępny w internecie: fakty.interia.pl [dostęp 13.12.2019 r.].
- Źródło: Paweł Smoleński, *Jest na świecie naród bardziej porzucony niż kiedyś Polacy*, dostępny w internecie: wiesz.com.pl [dostęp 9.11.2019 r.].

- Źródło: Maciej Kucharczyk, Grzegorz Kuczyński, Maciej Tomaszewski, *Iran grozi światu*, dostępny w internecie: tvn24.pl [dostęp 11.09.2019 r.].
- Źródło: CBOS, *Polityczne i gospodarcze konsekwencje obecności polskich żołnierzy w Iraku*, 2004 r., dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 18.09.2019 r.].

((tvp.info.pl

Wojna, która zdestabilizowała świat

(...) W nocy z 19 na 20 marca 2003 r. amerykańscy komandosi zaatakowali pierwsze cele w Bagdadzie. Wprawdzie obalono dyktaturę Saddama Husajna, ale wbrew zapowiedziom sytuacja bezpieczeństwa w Zatoce Perskiej się nie poprawiła. Wielu ekspertów i mieszkańców krajów arabskich oskarżyło USA, że inwazja spowodowała w kolejnych latach całkowite rozchwianie się Bliskiego Wschodu.

Gdy w środku nocy ówczesny prezydent Stanów Zjednoczonych George W. Bush ogłosił początek operacji w Iraku, na Bagdad spadały już pierwsze bomby. Amerykańskie wojska, wspomagane przez Brytyjczyków, w błyskawicznym tempie zdobywały kolejne dzielnice stolicy, ale także inne irackie miasta.

Półtora miesiąca później Amerykanie przejęli kontrolę nad Irakiem i ustanowili tam przejściową władzę. W grudniu 2003 r. udało się schwycić Saddama Husajna, który uciekł z Bagdadu po pierwszych nalotach. Po krótkim procesie został powieszony.

Misja stabilizacyjna

W kolejnych miesiącach Irakijczycy wybrali nowe władze, zatwierdzili nową konstytucję, a koalicja kilkudziesięciu krajów pod wodzą Amerykanów prowadziła na miejscu misję stabilizacyjną. Brali w niej udział także polscy żołnierze.

Jednak mimo obietnic międzynarodowym wojskom nie udało się zaprowadzić porządku w Iraku, a gdy misja się skończyła, do Iraku powrócił chaos i porachunki etniczne. W jego następstwie poparcie i tereny zdobyli ekstremiści z Państwa Islamskiego, których udało się pokonać dopiero po trzech latach ciężkich walk.

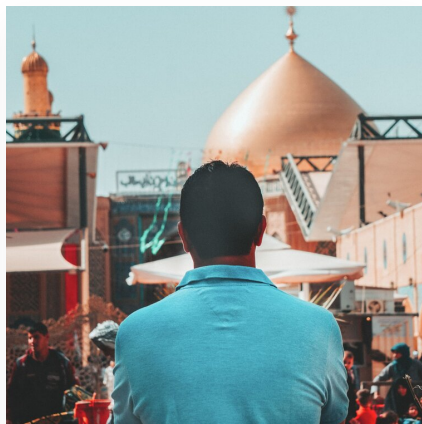
Źródło: tvp.info.pl, *Wojna, która zdestabilizowała świat*, 20.03.2018 r., [dostęp 30.03.2020 r.].

Amerykańskie interwencje na Bliskim Wschodzie od dziesięcioleci rozpalają światową opinię publiczną. Oficjalnym celem każdej z nich jest dążenie do „przywrócenia trwałego pokoju w regionie”. Czy jednak rzeczywiście cel ten może być kiedykolwiek osiągnięty? Czy „wojnę z terroryzmem” można wygrać?

Twoje cele

- Przeanalizujesz główne źródła konfliktów na terytorium Iraku.
- Scharakteryzujesz najważniejsze konflikty zbrojne w historii Iraku.
- Rozważysz możliwości wprowadzenia pokoju na Bliskim Wschodzie.

Dla zainteresowanych

**Konflikty
międzynarodowe
i etniczne na obszarze
Bliskiego Wschodu –
tzw. Państwo Islamskie**

**Irak – punkt zapalny na
Bliskim Wschodzie**

Przeczytaj

Ropa

Szacuje się, że w [Zatoce Perskiej](#) znajduje się 65% światowych zasobów ropy naftowej. Jej dostępność jest ważnym elementem kształtującym sytuację gospodarczą na świecie, a przede wszystkim w Stanach Zjednoczonych, które rokrocznie zużywają niemal 70% światowej konsumpcji tego surowca. Po [zamachach terrorystycznych z 11 września 2001](#) roku zdecydowanie pogorszyły się stosunki Stanów Zjednoczonych z Arabią Saudyjską – dotąd jednym z wierniejszych bliskowschodnich sojuszników USA, a jednocześnie największym producentem ropy naftowej na świecie.

Powoli zbliża się kolejny światowy kryzys gospodarczy. Spowolnienie jest już widoczne – w USA obserwuje się spadek konsumpcji i inwestycji w przemyśle, wzrost bezrobocia, postępujące rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa. Elity rządzące świadome są tych trudności i stale szukają rozwiązań. Drugim pod względem zasobności w ropę naftową po Arabii Saudyjskiej państwem na świecie jest Irak, nie dziwi więc niesłabnące zainteresowanie kolejnych amerykańskich administracji tym państwem. Ustanowienie tam władz uzależnionych od Stanów Zjednoczonych pozwalałoby zagwarantować dostawy ropy naftowej w korzystnej i, przede wszystkim, stabilnej cenie. Skomplikowane relacje pomiędzy mieszkańcami Bliskiego Wschodu skutecznie jednak uniemożliwiają realizację tego celu.

Spory religijne: szyici i sunnici

Z perspektywy świata zachodniego islam wydawać się może monolitem, religią jednorodną, jednak trudno o bardziej mylące wrażenie. Jednym z najpoważniejszych podziałów, jaki od wieków trapi muzułmanów, jest rozdzielenie na szyitów i sunnitów. Zarówno jedni, jak i drudzy wierzą w Allaha, proroczą misję Mahometa i świętość [Koranu](#), nie piją alkoholu, pielgrzymują do Mekki. Jednak niemal 90% ofiar islamskiego terroryzmu na świecie to sami muzułmanie – ofiary konfliktu sunnicko-szyickiego.

Źródeł rozłamu islamu szukać należy w czasach tuż po śmierci Mahometa. Prorok nie pozostawił wyznawcom instrukcji dotyczących tego, kto powinien zostać jego następcą i to właśnie konflikt o przywództwo we wspólnocie religijnej stał się początkiem jej podziału. Z upływem czasu do kwestii związanych z wiarą doszły jeszcze inne aspekty dzielące te dwa odłamy islamu.

Większość muzułmanów (ponad 80%) to sunnici. Są jednak państwa, w których to szyici stanowią większość – jest tak w Iraku czy Iranie. W pozostałych państwach bliskowschodnich szyici stanowią liczącą się mniejszość. Współcześnie sunnitów i szyitów

dzielią głównie niełatwa historia (obie grupy wielokrotnie próbowały siłą nawracać się wzajemnie na „właściwą” stronę wiary, co pozostawiło wiele wzajemnych żali i pragnienie zemsty) oraz polityka (każda z grup aspiruje do panowania w świecie muzułmańskim w ogóle i każdym z państw arabskich z osobna). Konflikt stale się pogłębia.

Kurdowie

Źródło: Kurdishstruggle, *Kurdyjscy bojownicy*, domena publiczna.

Kurdowie to naród pochodzenia indoeuropejskiego zamieszkujący w znakomitej większości podzieloną pomiędzy Turcję, Irak, Iran i Syrię krainę nazywaną przez nich Kurdystanem. Kurdowie chcieliby utworzyć tam własne państwo, są największym obecnie narodem na świecie tak aktywnie działającym na rzecz samostanowienia. Ich populację na Bliskim Wschodzie szacuje się na prawie 30 milionów, trudno jednak potwierdzić tę liczbę ze względu na przesiedlenia, migracje i politykę państw, w obrębie których

zamieszkują, starających się umniejszać tę liczbę i metodycznie [wynaradawiać](#) Kurdów.

Mimo obietnic poczynionych na początku XX wieku państwa, w których mieszkają Kurdowie, sprzeciwiają się realizacji ich prawa do samostanowienia. Nie przeszkadza im to jednak od czasu do czasu wykorzystywać kurdyjskie aspiracje do realizacji własnych interesów politycznych – ilekroć dwa państwa arabskie wchodzi w konflikt, każde z nich wspiera kurdyjskich bojowników w państwie przeciwnika, by osłabić jego władzę.

Nic nie wskazuje na to, by Kurdowie zamierzali zrezygnować ze swoich dążeń – o utworzenie samodzielnego państwa starają się już od kilku stuleci.

Umędzynarodowienie konfliktu, instrumentalne traktowanie krajów Bliskiego Wschodu

Podobnie jak w przypadku konfliktu izraelsko-arabskiego, w sporach arabsko-arabskich również nie pomaga zaangażowanie międzynarodowe. Ze względu na zasoby ropy wiele państw, w tym przede wszystkim Stany Zjednoczone czy Rosja (a dawniej ZSRS), ma żywotne interesy w tym regionie i stara się je zabezpieczać poprzez uzależnianie od siebie lokalnych władz. Dynamika zmian sojuszy z państwami bliskowschodnimi jest jednak duża i w rezultacie działania obcych mocarstw przyczyniają się raczej do pogłębiania destabilizacji regionu niż budowania trwałego pokoju.

Ważną kwestią jest również to, że dla kolejnych amerykańskich prezydentów zaangażowanie w konflikt bliskowschodni było dogodną formą ucieczki przed wewnętrznymi problemami Stanów Zjednoczonych, takimi jak kryzys gospodarczy lub spadek popularności wśród wyborców. Zewnętrzny wróg jednocy, wojna poprawia koniunkturę, a prezydent, który nie obawia się zdecydowanych działań, jawi się jako chętnie popierany silny przywódca.

Słownik

ataki terrorystyczne 11 września

seria czterech ataków terrorystycznych przeprowadzonych przez członków organizacji Al-Kaida rano, we wtorek 11 września 2001 roku, na terytorium Stanów Zjednoczonych za pomocą uprowadzonych samolotów pasażerskich skierowanych na obiekty dwóch wież World Trade Center oraz budynek Pentagonu

broń masowego rażenia

współczesne środki walki przeznaczone do rażenia organizmów żywych i częściowo sprzętu bojowego na ogromną skalę, tzn. na wielkich obszarach

czystka

w polityce – usunięcie „niepożądanych” osób z zajmowanych przez nie stanowisk

ekstremizm

hołdowanie skrajnym poglądom, stosowanie krańcowych, ostatecznych środków (przemocy, terroru, puczu) dla osiągnięcia celu politycznego, ekonomicznego lub ideologicznego

ententa

sojusz pomiędzy Wielką Brytanią, Francją i Rosją w czasach I wojny światowej

fanatyzm (religijny)

postawa oraz zjawisko społeczne polegające na silnej wierze w słuszność jakichś poglądów politycznych, religijnych lub społecznych, występujące w połączeniu ze skrajną nietolerancją wobec przedstawicieli odmiennych poglądów

islamizm

ideologia polityczna wywiedziona z fundamentalizmu islamskiego, w której islam jest traktowany nie tylko jako religia, ale i jako całościowy system polityczny, który powinien

regulować prawne, gospodarcze i społeczne aspekty funkcjonowania państwa w oparciu o dosłowną interpretację Koranu

Koran

święta księga islamu

misja stabilizacyjna

pokojowa misja prowadzona przez wojska międzynarodowe w kraju, w którym toczyła się wojna, mająca na celu wymuszenie pokoju, łagodzenie napięć społecznych, doprowadzenie do odbudowy gospodarki i struktury politycznej kraju

panarabizm

doktryna polityczna głosząca zjednoczenie wszystkich ludów arabskojęzycznych

Państwo Islamskie

islamska organizacja terrorystyczna oraz samozwańczy kalifat ogłoszony w 2014 roku na terytorium państwowym Iraku i Syrii

prawo do samostanowienia

prawo do swobodnego określania statusu politycznego, społecznego, gospodarczego oraz kulturowego, a także prawo do utworzenia własnego państwa lub połączenia się z państwem już istniejącym

wojna z terroryzmem

termin wprowadzony do polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych przez rząd George'a W. Busha po zamachach na World Trade Center i Pentagon z 11 września 2001, używany na określenie prowadzonych przez USA oraz inne państwa działań mających na celu unieszkodliwienie międzynarodowych grup terrorystycznych oraz uniemożliwienie tzw. państwom zbrojeckim wspierania ich

wynarodowienie

niszczenie w kimś poczucia przynależności narodowej

Zatoka Perska

zatoka wcinająca się między Półwysep Arabski a wybrzeże Iranu

Linia chronologiczna

Polecenie 1

Wybierz dowolny wpis z osi czasu i stwórz „zbliżenie” na ten moment – oś czasu ilustrującą wydarzenia bezpośrednio poprzedzające lub następujące po wybranym przez ciebie momencie.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Zbliżenie

data

Ćwiczenie 1

Przeanalizuj oś czasu przedstawiającą przebieg wojen w Iraku. Postaraj się zidentyfikować różnorodne czynniki mające wpływ na przebieg każdego z konfliktów. Wskaż, czy dostrzegasz elementy wspólne dla wszystkich konfliktów zbrojnych.

Ćwiczenie 2

Sporządź notatkę dotyczącą przyczyn konfliktów na Bliskim Wschodzie, wykorzystując mapę myśli.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Uporządkuj wydarzenia chronologicznie.

Liga Narodów ustanawia Irak mandatem brytyjskim

Zakończenie wojny iracko-irańskiej

Operacja „Pustynna burza”

Inspektorzy ONZ donoszą, że Irak nie wywiązuje się z obowiązku likwidacji broni masowego rażenia

Pojmanie i stracenie Saddama Husajna

Irak uzyskuje niepodległość

Saddam Husajn zostaje prezydentem

Iracka agresja na Kuwejt

Koniec Królestwa Iraku, państwo staje się republiką

Ćwiczenie 2

Dopasuj wydarzenia do odpowiedniego konfliktu zbrojnego.

wojna brytyjsko-iracka

Saddam Husajn „obrońcą świata arabskiego”

I wojna w Zatoce Perskiej

pretekstem do amerykańskiej inwazji staje się kontrowersyjna rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ

kampania mezopotamska

irackie wojska podpalają szyby naftowe w Kuwejcie

II wojna w Zatoce Perskiej

zamach stanu Raszida Ali al-Kilaniego

wojna irańsko-iracka

Brytyjczycy bronią swojej rafinerii przed Imperium Osmańskim

Przeczytaj tekst źródłowy i wykonaj zadanie.

((Maciej Kucharczyk, Grzegorz Kuczyński, Maciej Tomaszewski

Iran grozi światu

Bliskiemu Wschodowi grozi wojenna zawierucha, a globalnej gospodarce potężna podwyżka cen ropy. Iran nie rezygnuje z prac nad pozyskaniem broni atomowej, choć ściągnęło to już na niego cztery pakiety sankcji ONZ. Najnowszy raport Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej przedstawił dowody, że irański program nuklearny służy nie tylko celom cywilnym. (...)

Początki irańskiego atomu wcale nie są związane z muzułmańskimi radykałami i spadkiem po islamskiej rewolucji 1979 roku, ale, co brzmi dziś paradoksalnie, sięgają przełomu lat 50 i 60 XX wieku i amerykańskiego programu „Atom dla Pokoju”.

Ambitne plany atomowe szacha Mohammada Rezy Pahlawiego zupełnie różniły się jednak z prawdziwymi, bardziej przyziemnymi oczekiwaniami jego obywateli, więc w 1979 roku znienawidzoną za represje i korupcję monarchię spotkał zasłużony koniec. Na scenie, po islamskiej rewolucji, pojawili się nowi gracze – ajatollahowie. Najważniejszy z nich, przywódca rewolucji i duchowy ojciec narodu, ajatollah Ruhollah Chomeini, nie okazał się jednak entuzjastą energii atomowej i jej wojskowego potencjału.

Krwawa wojna z Irakiem prowadzona w latach 1980-1988 uzmysłowiła jednak Teheranowi, że podobny konflikt może przełamać na swoją korzyść jedynie dzięki bombie atomowej. W połowie lat 80. ruszyły więc pierwsze nieśmiałe próby powrotu do zatrzymanego programu, co nie było łatwe ze względu choćby na brak naukowców i wojenne

zniszczenia. I z takiej sytuacji znalazło się jednak wyjście, gdy pomocną dłoń wyciągnęli Chińczycy, Rosjanie i Pakistańczycy.

Mimo to przez kolejne lata irański program atomowy nie gościł na czołówkach gazet, a współpraca z MAEA układała się pomyślnie. Przełom przyniósł rok 2002, gdy emigracyjna Narodowa Rada Oporu ogłosiła, że Teheran buduje dwa obiekty nuklearne w Natanz i Araku. Od tamtego czasu rozpoczęła się trwająca do dzisiaj karuzela wzajemnych oskarżeń, gróźb i sankcji.

Źródło: Maciej Kucharczyk, Grzegorz Kuczyński, Maciej Tomaszewski, *Iran grozi światu*, dostępny w internecie: tvn24.pl [dostęp 11.09.2019 r.].

Rozstrzygnij, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
W udostępnieniu i rozwoju technologii atomowej w Iranie zaangażowane były, na różnych etapach, wielkie mocarstwa, takie jak Stany Zjednoczone, Chiny czy Rosja.	☐	☐
Zdaniem autora artykułu konflikt zbrojny w rejonie Bliskiego Wschodu spowoduje wzrost światowej ceny ropy naftowej.	☐	☐
Impulsem do dążenia do posiadania broni atomowej przez Iran była przegrana wojna z Irakiem.	☐	☐
Społeczność międzynarodowa stara się powstrzymać irańskie dążenia do skonstruowania własnej broni atomowej poprzez rozmaite sankcje nakładane na to państwo.	☐	☐

Tekst źródłowy do zadań 4-5.

((Paweł Smoleński

Jest na świecie naród bardziej porzucony niż kiedyś Polacy

Kurdowie znów zostali sami. A może lepiej – świat po raz kolejny wystąpił przeciwko Kurdom.

To w gruncie rzeczy najprostsze i sprawdza się od dziesięcioleci: porzucić w potrzebie wielomilionowy naród, który za wszelką cenę chce udowodnić, iż jest sojusznikiem Zachodu i przyczółkiem demokracji na islamskim Bliskim Wschodzie.

Tak więc: Kurdowie na północy Syrii walczą z samozwańczym Państwem Islamskim, ale też z Turcją, która ponoć ma PI za śmiertelnego wroga. W końcu Turcja ma swoich Kurdów, więc warto dołożyć ich pobratymcom. Nic to, że na opanowanych przez siebie terenach Syrii Kurdowie tworzyli wspólnoty demokratyczne, na dodatek kierujące się (o ile to możliwe w warunkach wojny) społeczną sprawiedliwością, prawami człowieka, w tym respektem dla praw kobiet. Europejska lewica, mocna w deklaracjach, uśmiechała się do syryjskich Kurdów, co nie przerodziło się w żadną konkretną pomoc. Zresztą – zbytnio nie chce pomóc im nikt, choć widać gołym okiem, że w Syrii Kurdowie walczą z fanatykami za Europę i o tzw. europejskie wartości.

Podobnie dzieje się w Iraku, gdzie peszmergowie z irackiego Kurdystanu na dobrą sprawę są esencją armii bijącej się z PI. Na dodatek iracki Kurdystan przyjął setki tysięcy muzułmańskich uchodźców (ale też jazydów), nie oglądając się często gęsto na ich narodowość. Dla kurdyjskiego quazipaństwa, a formalnie prowincji irackiej federacji, to wysiłek ponad możliwości; kurdyjskim urzędnikom i pracownikom sektora państwowego przestano wypłacać pensje, by starczyło na potrzeby uchodźców, wysiłek wojenny kosztuje miliony, zaś kraj, który dopiero zaczął odbijać się od dna, znów zaczyna tonąć w głębiach gospodarczej zapaści.

Jeszcze kilka lat temu iracki Kurdystan, państwo świeckie, choć o muzułmańskich korzeniach, demokratyczne, mimo że z wiodącą rolą klanów, życzliwe prawom obywatelskich, jawiło się jak jeden z nielicznych udanych bliskowschodnich eksperymentów, zwłaszcza na tle Iraku rozdartego wojną szyitów i sunnitów. I co z tego, skoro ponadkurdyjska polityka (a może bezradność Zachodu) układa się

dzisiaj inaczej. Owszem – Zachód pochwali Kurdów z Iraku, a nawet sprzeda im trochę broni i amunicji, lecz żeby wesprzeć ich naprawdę... Co to, to nie.

O Turcji nawet nie chce się gadać. Po okresie względnej liberalizacji polityki narodowościowej rząd prezydenta Erdogana, pokrzepiony niedawnym puczem (być może zainscenizowanym) znów zaczął przykręcać śrubę. Zgoda – partia Pracy Kurdystanu, lewicowa organizacja wpisana przez Stany Zjednoczone i Unię Europejską na listę terrorystów to nie pokorne baranki, a wielu nie podoba się również lewicowe oblicze kurdyjskich bojowników. Co nie zmienia postaci rzeczy, że gdyby nie Ankara i marzenia Erdogana o zostaniu współczesnym sułtanem, z tureckimi Kurdami szło się znakomicie dogadać. Również przy pomocy ich braci z Iraku; zresztą niedawna współpraca między irackim Kurdystanem a Turcją mogła być przykładem na to, że cuda istnieją, a niedawni wrogowie umieją wspólnie budować domy, szpitale i lotniska.

Los irańskich Kurdów w tej sytuacji zszedł na plan dalszy. Na dobrą sprawę nic o nich nie słychać, więc można łudzić się, że cisza oznacza spokój. Lecz trudno przywiązywać się do politycznych i cywilizacyjnych nawyków irańskich ajatollahów, skoro można tam stracić głowę niemal za wszystko – np. za związki jednopłciowe – co na Zachodzie ludzi nic nie obchodzi, gdyż należy do sfery prywatności.

Słowem – po kilku latach ułudy, że się uda, przynajmniej w irackim Kurdystanie (a może i w Turcji, choć na mniejszą skalę), znów świat pokazał Kurdom, gdzie ich miejsce. Trudno uwierzyć, lecz jest na świecie naród bardziej porzucony niż kiedyś Polacy.

Źródło: Paweł Smoleński, *Jest na świecie naród bardziej porzucony niż kiedyś Polacy*, dostępny w internecie: wiesz.com.pl [dostęp 9.11.2019 r.].

Ćwiczenie 4

Nazwij prawo, o którego realizację walczą Kurdowie.

Kliknij *Porównaj swoją odpowiedź* i zaznacz odpowiedź najbliższą swojej.

Porównaj swoją odpowiedź

Ćwiczenie 5

Rozstrzygnij, czy zdaniem autora artykułu postawa Turcji wobec Kurdów jest spójna z prowadzoną przez to państwo polityką wobec Państwa Islamskiego. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Ćwiczenie 6

Materiały źródłowe do ćwiczeń 7–8

Źródło I

“ *Ile kosztuje polska misja w Iraku?* ”

600 milionów złotych – tyle do tej pory zapłacił polski podatnik za naszą obecność wojskową w Iraku. Byłoby więcej, ale 60 proc. wydatków ponoszą Amerykanie. Do tego doliczyć należy 800 milionów za sprzęt wysłany na Bliski Wschód.

Od lat Amerykanie przekazują Polsce bezzwrotną pomoc wojskową. W tym roku to w sumie 165 milionów dolarów. Ta amerykańska pomoc pokrywa praktycznie to, co wydaliśmy na całą misję w Iraku.

Jednak kiedy dodamy do tego 800 milionów złotych wydanych na sprzęt, to bilans nie wygląda najlepiej.

W sumie w ciągu 10 lat otrzymaliśmy od USA około miliarda złotych pomocy wojskowej. Resort obrony szacuje, że ten najdroższy sprzęt z Iraku wróci, ale Bronisław Komorowski utrzymuje, że misja iracka odbywa się kosztem modernizacji polskiej armii: Polska nie uzyskała żadnych zobowiązań amerykańskich co do dodatkowego systemu finansowania modernizacji polskiej armii, a przedłużanie pobytu naszego w Iraku jest zawsze kosztem modernizacji technicznej, bo zabiera pieniądze na ten cel już od wielu lat. Tym bardziej, że za rok czeka nas kosztowna operacja w Afganistanie, za którą zapłacimy z własnej kieszeni.

Wysyłając wojska do Iraku, liczyliśmy na amerykańską wdzięczność. Jak bardzo się przeliczyliśmy, było nam dane poznać, kiedy Bumar przegrał gigantyczny przetarg na wyposażenie irackiej armii. Co prawda, teraz realizuje kontrakty na 300 milionów dolarów, jednak w amerykańskiej prasie coraz to pojawiają się artykuły, że sprzedajemy Irakowi posowiecki złom.

Nie udało się także z amerykańskimi wizami. Wydaje się, że to przez błąd Warszawy, że nie negocjowała warunków udziału w koalicji, gdy Amerykanie kompletowali jej skład. Poprzednie władze po tej porażce zapewniały, że niemoralne byłoby czerpać ekonomiczne korzyści z misji, którą śmiało można określić „Za wolność naszą i waszą”.

Obecny rząd ma duży apetyt na gospodarczy podbój Iraku, jednak na razie skazani jesteśmy na dobrą wolę Irakijczyków i łaskę Amerykanów.

Źródło: Ile kosztuje polska misja w Iraku?, dostępny w internecie: fakty.interia.pl [dostęp 13.12.2019 r.].

Źródło II

Tabela zawiera wyniki **Badania dotyczącego administrowaniem przez Polskę strefą stabilizacyjną w Iraku.**

Badania dotyczące administrowaniem przez Polskę strefą stabilizacyjną w Iraku

Czy, w Pana(i) ocenie, Polska jest wystarczająco przygotowana do administrowania jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku, czy też to zadanie przerasta nasze możliwości? Czy wystarczające są możliwości:	Wystarczające					Niewystarczające				
	VI '03	IX '03	X '03	III '04	IX '04	VI '03	IX '03	X '03	III '04	IX '04
- osobowe polskiej armii, czyli stan i przygotowanie kadry wojskowej	43%	53%	47%	50%	45%	34%	30%	33%	32%	
- organizacyjne w zarządzaniu tak dużym obszarem	36%	41%	35%	43%	40%	37%	36%	39%	34%	
- reakcji w sytuacjach nieprzewidywalnych i niebezpiecznych	—	38%	35%	42%	35%	—	35%	37%	34%	
- dyplomatyczne naszego kraju	47%	49%	41%	40%	35%	24%	26%	30%	35%	
- sprzętowe polskiej armii	19%	24%	21%	27%	18%	56%	56%	57%	52%	
- finansowe naszego budżetu	9%	8%	8%	10%	6%	77%	83%	81%	80%	

Źródło: CBOS, *Polityczne i gospodarcze konsekwencje obecności polskich żołnierzy w Iraku*, „Komunikat z badań” BS/51/2004, s. 3.

Źródło: CBOS, *Polityczne i gospodarcze konsekwencje obecności polskich żołnierzy w Iraku*, 2004 r., dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 18.09.2019 r.].

Ćwiczenie 7

Przeanalizuj materiały źródłowe i rozstrzygnij, czy polskie społeczeństwo podziela opinię autora artykułu. W swojej odpowiedzi powołaj się na informacje zawarte w obu materiałach.

Ćwiczenie 8

Przeanalizuj fragment artykułu i wskaż powody, dla których, zdaniem autora artykułu, polscy politycy zdecydowali się na zaangażowanie w Iraku.

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Wojny w Iraku

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

XIII. Ład międzynarodowy.

Uczeń:

13) przedstawia konflikty międzynarodowe i etniczne w XXI wieku na obszarze Afryki i Bliskiego Wschodu; lokalizuje je i wyjaśnia ich przyczyny i konsekwencje;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- analizuje główne źródła konfliktów na terytorium Iraku;
- charakteryzuje najważniejsze konflikty zbrojne w historii Iraku;
- rozważa możliwości wprowadzenia pokoju na tych terytoriach.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- rybi szkielet;
- dyskusja;
- oś czasu;
- analiza materiałów źródłowych.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Nauczyciel rysuje na tablicy szkielet ryby. W „głowie” zapisuje zagadnienie wprowadzające „Przyczyny współczesnych konfliktów zbrojnych na świecie”.
2. Uczniowie podają swoje propozycje i ich uzupełnienia, które nauczyciel zapisuje przy „ościach” głównych i mniejszych. Chętny/wybrany uczeń podsumowuje ustalenia przedstawione na wspólnym schemacie.
3. Czy trwały pokój na świecie może być osiągnięty? Uczniowie podają kilka wstępnych argumentów za i przeciw tezie.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie pracują w grupach. Każdej z grup przydzielono jedno z zagadnień poruszanych w tekście bazowym jako przyczyny konfliktu irackiego/bliskowschodniego. Każda z grup uzupełnia mapę myśli o notatkę dotyczącą jednego z zagadnień.
2. Uczniowie mogą również korzystać z internetu, aby poszerzyć swoją wiedzę. Po upływie czasu przeznaczanego na pracę w grupach ich przedstawiciele prezentują swoje ustalenia pozostałym uczniom.
3. Uczniowie ponownie pracują w grupach. Każda z grup przygotowuje się do zaprezentowania wydarzeń objętych jednym z wpisów na osi czasu. Po upływie wyznaczonego czasu przedstawiciele grup prezentują kolejne wydarzenia z osi czasu, którą nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej. Zadaniem pozostałych uczniów jest wskazywać przy każdej wypowiedzi ustalone wcześniej czynniki, które przyczyniły się do kolejnego zaostrzenia sytuacji na Bliskim Wschodzie.
4. Uczniowie w parach rozwiązują ćwiczenia 6-10, następnie łączą się w grupy czteroosobowe i wzajemnie sprawdzają swoje rozwiązania. Rozbieżności i wątpliwości, jakie

zgłaszają uczniowie podczas wzajemnego sprawdzania rozwiązań, rozstrzygane są na forum klasy.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie samodzielnie rozwiązują i sprawdzają ćwiczenia 3-5.
2. Powrót do formy i tematu rozważań z początku lekcji – nauczyciel rysuje na tablicy rybi szkielet, w „głowie” wpisując „Czynniki sprzyjające bliskowschodniemu procesowi pokojowemu”. Tym razem również uczniowie podają propozycje, które nauczyciel zapisuje przy „głównych” i mniejszych „ościach” ryby. Chętny/wybrany uczeń podsumowuje ustalenia klasowe.

Praca domowa:

Wykonaj ćwiczenia dołączone do linii chronologicznej.

Materiały pomocnicze:

Maciej Kucharczyk, Grzegorz Kuczyński, Maciej Tomaszewski, *Iran grozi światu*, tvn24.pl.

Paweł Smoleński, *Jest na świecie naród bardziej porzucony niż kiedyś Polacy*, wiesz.com.pl.

Ile kosztuje polska misja w Iraku?, fakty.interia.pl.

CBOS, *Polityczne i gospodarcze konsekwencje obecności polskich żołnierzy w Iraku*, „Komunikat z badań” BS/51/2004.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Oś czasu może stać się przyczynkiem do dyskusji na temat tego, jak wieloletnie konflikty wpływają na państwa. Uczniowie mogą stworzyć podobne osie czasu odnoszące się do innych krajów.